

Ο περί Ψυχιατρικής Νοσηλείας Νόμος του 1997 εκδίδεται με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας σύμφωνα με το Άρθρο 52 του Συντάγματος.

Αριθμός 77(Ι) του 1997

ΝΟΜΟΣ ΠΟΥ ΠΡΟΝΟΕΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ
ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΝΟΣΗΛΕΙΑ ΨΥΧΙΚΑ ΑΣΘΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΩΝ, ΤΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ
ΑΥΤΩΝ ΚΑΙ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΤΩΝ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΕΥΘΥΝΩΝ
ΤΩΝ ΣΥΓΓΕΝΩΝ

ΜΕΡΟΣ Ι — ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

1. Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Ψυχιατρικής Νοσηλείας Νόμος του 1997. Συνοπτικός
τίτλος.

2. Στον παρόντα Νόμο εκτός αν από το κείμενο προκύπτει διαφορετική έννοια— Ερμηνεία.

“Ασθενής” ή “ψυχικά ασθενής” σημαίνει πρόσωπο το οποίο πάσχει από ψυχική διαταραχή όπως ερμηνεύεται στο άρθρο 3·

“διεπαγγελματική ομάδα” σημαίνει ομάδα από επαγγελματίες που ασχολούνται με τη θεραπεία ασθενών σε ψυχιατρικά κέντρα·

“Διευθυντής” σημαίνει το διευθυντή Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας του Υπουργείου Υγείας και περιλαμβάνει οποιοδήποτε ιατρικό λειτουργό που ο Διευθυντής όρισε για όλες ή για μερικές από τις αρμοδιότητες και καθήκοντα που ανατίθενται σ’ αυτόν δυνάμει του παρόντος Νόμου·

“Δικαστήριο” σημαίνει Επαρχιακό Δικαστήριο της Επαρχίας όπου ο ασθενής διαμένει και σε περίπτωση αμφιβολίας σημαίνει το Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας·

“Επιτροπή” σημαίνει την Επιτροπή Εποπτείας που συστήνεται βάσει του άρθρου 20·

“κηδεμόνας” σημαίνει τον κηδεμόνα ασθενούς που διορίζεται δυνάμει του άρθρου 19·

“κοινοτικός νοσηλευτής” σημαίνει νοσοκόμο ο οποίος έχει εγγραφεί στο Μητρώο Νοσοκόμων πρώτου επιπέδου ψυχιατρικής νοσηλευτικής, δυνάμει των προνοιών των περί Νοσηλευτικής και Μαιευτικής Νόμων και έτυχε σχετικής εκπαίδευσης· 214 του 1988
131 του 1991.

“νοσηλεία” σημαίνει εισαγωγή και παραμονή για θεραπεία και παρακολούθηση σε ψυχιατρικό κέντρο·

“προαιρετική νοσηλεία” σημαίνει νοσηλεία παρεχόμενη δυνάμει του άρθρου 8·

“προσωπικός αντιπρόσωπος” έχει την έννοια που αποδίδεται στο άρθρο 17·

“σοβαρή ψυχική διαταραχή” έχει την έννοια που αποδίδεται στο άρθρο 4·

“συγγενής” και “πλησιέστερος συγγενής” έχουν την έννοια που αποδίδεται στο άρθρο 18·

“υπεύθυνος” σημαίνει ψυχίατρο ο οποίος είναι υπεύθυνος ψυχιατρικού κέντρου·

“Υπουργός” σημαίνει τον Υπουργό Υγείας·

“υποχρεωτική νοσηλεία” σημαίνει νοσηλεία που παρέχεται δυνάμει του άρθρου 9·

“ψυχιατρικό κέντρο ή κέντρο” σημαίνει νοσοκομείο, κλινική ή άλλο χώρο ή μέρος αυτών, όπου παρέχεται ψυχιατρική νοσηλεία και κηρύσσεται από τον Υπουργό ψυχιατρικό κέντρο για τους σκοπούς του παρόντος Νόμου·

“ψυχίατρος” σημαίνει εγγεγραμμένο γιατρό δυνάμει του περί Εγγραφής Ιατρών Νόμου αναγνωρισμένο ως κατέχοντα την ειδικότητα της ψυχιατρικής δυνάμει των περί Ιατρών (Ειδικά Προσόντα) Κανονισμών του 1986·

Κεφ. 250.
30 του 1959
30 του 1961
53 του 1961
79 του 1968
114 του 1968
14 του 1974
18 του 1979
72 του 1991
112 του 1996
Επίσημη
Εφημερίδα
Παράρτημα
Τρίτο (I):
11.4.1986
3.3.1988
27.7.1990
17.4.1991
27.5.1994.

“Ψυχική διαταραχή” έχει την έννοια που αποδίδεται στο άρθρο 3 .

Ψυχική
διαταραχή.

3. “Ψυχική διαταραχή” σημαίνει διαταραχή της συμπεριφοράς που οφείλεται σε ψυχική νόσο, η οποία είναι ασύμβατη με τον τόπο, το χρόνο και την ηλικία του ατόμου στο οποίο εκδηλώνεται.

4.—(1) Ψυχική διαταραχή όπως ερμηνεύεται στο άρθρο 3 όταν—

(α) Εκδηλώνεται με βιαιότητα και σοβαρή αντικοινωνική συμπεριφορά·

ή

(β) η κριτική ικανότητα του ασθενούς έχει επιδεινωθεί σε τέτοιο βαθμό, που καθιστά την κράτηση του ασθενούς αναγκαία για την προστασία του ίδιου και των πλησίων του, θα αναφέρεται ως σοβαρή ψυχική διαταραχή και για την οποία δικαιολογείται υποχρεωτική νοσηλεία.

Σοβαρή
ψυχική
διαταραχή.

5. Εκτός αν διαφορετικά προβλέπεται από το Νόμο αυτό, συγκαταθέσεις, αιτήσεις και οτιδήποτε απαιτείται δυνάμει του παρόντος Νόμου να δοθεί ή να γίνει από τον ασθενή δίνεται ή γίνεται από τον προσωπικό αντιπρόσωπο του ασθενούς, όταν κατόπιν ψυχιατρικής γνωμάτευσης το δικαστήριο κρίνει ότι ο ασθενής δεν είναι σε θέση να ασκήσει ελεύθερη βούληση.

Συγκαταθέσεις
και αιτήσεις
από τον
προσωπικό
αντιπρόσωπο
του ασθενούς.

ΜΕΡΟΣ ΙΙ — ΝΟΣΗΛΕΙΑ

6.—(1) Ο Υπουργός Υγείας κηρύσσει με διάταγμά του που δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας ψυχιατρικά κέντρα για παροχή νοσηλείας.

(2) Τα ψυχιατρικά κέντρα τα οποία κηρύσσονται βάσει του εδαφίου (1) κατατάσσονται σε—

(α) Συνήθη ψυχιατρικά κέντρα· ή

(β) ψυχιατρικά κέντρα ασφαλούς κράτησης.

(3) Ο Υπουργός κηρύσσει ψυχιατρικά κέντρα ασφαλούς κράτησης εκείνα μόνο από τα κέντρα που κατά τη γνώμη του η κατασκευή, η διαρρύθμιση, ο εξοπλισμός και η στελέχωσή τους καθιστούν ασφαλή την κράτηση ασθενών που πάσχουν από σοβαρή ψυχική διαταραχή.

(4) Για τη λειτουργία ψυχιατρικών κέντρων εκδίδεται άδεια λειτουργίας, η οποία δύναται να ανακληθεί οποτεδήποτε κρίνεται, κατόπιν σύστασης της

Κήρυξη
Ψυχιατρικού
Κέντρου.

Επιτροπής ότι το κέντρο δε λειτουργεί σύμφωνα με τις πρόνοιες του παρόντος ή άλλου νόμου ή δεν τηρούνται οι όροι άδειας λειτουργίας.

(5) Οποιοδήποτε μέλος της Επιτροπής δύναται να ζητήσει από την Επιτροπή να ερευνήσει κατά πόσο σε συγκεκριμένο ψυχιατρικό κέντρο συντρέχουν λόγοι για ακύρωση της άδειας που εκδίδεται από τον Υπουργό δυνάμει του άρθρου αυτού.

7.—(1) Η νοσηλεία ψυχικά ασθενών προσώπων παρέχεται μόνο σε κέντρα δυνάμει των διατάξεων του παρόντος Νόμου.

Νοσηλεία
μόνο δυνάμει
του παρόντος
Νόμου.

(2) Η νοσηλεία που αναφέρεται στο εδάφιο (1) είναι—

- (α) Προαιρετική η οποία παρέχεται δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 8 ή
- (β) υποχρεωτική η οποία παρέχεται δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 9.

8.—(1) Η προαιρετική νοσηλεία παρέχεται σε κέντρα συνήθη ή ασφαλούς κράτησης—

Προαιρετική
νοσηλεία.

- (α) Αν ο ασθενής υπογράψει αίτηση για νοσηλεία και
- (β) ο υπεύθυνος του κέντρου εκδώσει κατόπιν εξέτασης του ασθενούς, ψυχιατρική γνωμάτευση για την αναγκαιότητα της παροχής νοσηλείας.

(2) Σε ειδικές περιπτώσεις, όπου η αίτηση για νοσηλεία υπογράφεται από προσωπικό αντιπρόσωπο του ασθενούς, ο υπεύθυνος του κέντρου ενημερώνει την Επιτροπή εντός τριών ημερών.

(3) Τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου 14, η προαιρετική νοσηλεία είναι διάρκειας μέχρι δύο μηνών και αν στο τέλος της περιόδου αυτής ο υπεύθυνος του κέντρου έχει τη γνώμη ότι ο ασθενής χρήζει περαιτέρω νοσηλείας, τότε η νοσηλεία συνεχίζεται—

- (α) Κατόπιν γραπτής αίτησης του ασθενούς και αφού ειδοποιηθεί η Επιτροπή το συντομότερο δυνατό·
- ή
- (β) κατόπιν αίτησης του προσωπικού αντιπροσώπου του ασθενούς στις περιπτώσεις όπου η αίτηση για νοσηλεία υπογράφηκε από τον προσωπικό αντιπρόσωπο και αφού δοθεί προηγουμένως η γραπτή έγκριση της Επιτροπής.

9.—(1) Οι πρόνοιες του άρθρου αυτού εφαρμόζονται στις περιπτώσεις όπου ο ασθενής πάσχει από σοβαρή ψυχική διαταραχή, για την οποία μόνο σε κέντρο ασφαλούς κράτησης θα μπορούσε να παρασχεθεί η κατάλληλη νοσηλεία.

Υποχρεωτική
νοσηλεία.

(2) Η υποχρεωτική νοσηλεία παρέχεται μόνο σε ψυχιατρικά κέντρα ασφαλούς κράτησης.

10.—(1) Η διαδικασία για την παροχή υποχρεωτικής νοσηλείας είναι η ακόλουθη:

Διαδικασία
παροχής
υποχρεωτικής
νοσηλείας.

- (α) Υποβάλλεται αίτηση στο Δικαστήριο από τον προσωπικό αντιπρόσωπο του ασθενούς για την έκδοση διατάγματος προσωρινής νοσηλείας ασθενούς. Σε περίπτωση που ο προσωπικός αντιπρόσωπος δεν υποβάλει αίτηση ή δε δύναται να εντοπιστεί, την αίτηση υποβάλλει η αστυνομία ή κοινωνικός λειτουργός·
- (β) τηρουμένων των διατάξεων του εδαφίου (3) η αίτηση υποστηρίζεται από ψυχιατρική γνωμάτευση σχετικά με την αναγκαιότητα της παροχής νοσηλείας βάσει του παρόντος άρθρου·

- (γ) το διάταγμα προσωρινής νοσηλείας έχει διάρκεια μέχρι δύο εβδομάδες·
 - (δ) το δικαστήριο κατά την έκδοση του διατάγματος ορίζει ημερομηνία κατά την οποία εξετάζει κατά πόσο επιβάλλεται ή όχι η έκδοση διαρκούς νοσηλείας·
 - (ε) αν το δικαστήριο κρίνει, κατά την ημερομηνία που ορίζεται στο εδάφιο (δ) πιο πάνω, ότι από την προσαχθείσα μαρτυρία δε συνιστάται η έκδοση διατάγματος διαρκούς νοσηλείας, τότε ο ασθενής αφήνεται ελεύθερος. Αν όμως το δικαστήριο κρίνει ότι ο ασθενής πρέπει να κρατηθεί σε κέντρο για σκοπούς νοσηλείας, τότε εκδίδει διάταγμα διαρκούς νοσηλείας·
- Νοείται ότι αν ο υπεύθυνος ψυχίατρος κρίνει ότι ο ασθενής δε χρήζει περαιτέρω νοσηλείας, δύναται να τον απολύσει, προτού εκπνεύσει η διάρκεια του διατάγματος προσωρινής νοσηλείας, αφού δώσει έγκαιρη ειδοποίηση προς το δικαστήριο·
- (στ) το διάταγμα διαρκούς νοσηλείας είναι για αρχική περίοδο μέχρι 2 μηνών και δύναται να ανανεώνεται βάσει των προνοιών του άρθρου 11·
 - (ζ) κατά την έκδοση κάθε διατάγματος νοσηλείας το δικαστήριο ακούει και τον ασθενή, εκτός αν από την προσαχθείσα μαρτυρία πειστεί ότι ο ασθενής δεν είναι σε θέση να καταθέσει. Σε τέτοια περίπτωση το δικαστήριο ακούει τις απόψεις του προσωπικού αντιπροσώπου του ασθενούς, ο οποίος μπορεί να συνοδεύεται από δικηγόρο και ψυχίατρο της δικής του επιλογής·
 - (η) το δικαστήριο δύναται, αν κρίνει τούτο σκόπιμο, έχοντας πάντοτε υπόψη την οικονομική κατάσταση του ασθενούς, να διατάξει τα έξοδα τόσο του δικηγόρου όσο και του ψυχιάτρου του να καταβληθούν από δημόσιους πόρους·

(2) Η Επιτροπή ενημερώνεται από το δικαστήριο για την έκδοση διατάγματος προσωρινής νοσηλείας και για την ημερομηνία κατά την οποία το δικαστήριο θα εξετάσει την έκδοση ή όχι διατάγματος διαρκούς νοσηλείας.

(3) Σε περίπτωση κατά την οποία ο ασθενής αρνείται να εξεταστεί για σκοπούς προσκόμισης της ιατρικής γνωμάτευσης που απαιτείται από τις διατάξεις της παραγράφου (α) του εδαφίου (1), ισχύουν οι πιο κάτω διατάξεις:

- (α) Ύστερα από αίτηση από οποιοδήποτε πρόσωπο που αναφέρεται στην παράγραφο (α) του εδαφίου (1), το δικαστήριο δύναται να εκδώσει διάταγμα για άμεση εξέταση και εκτίμηση της κατάστασης του ασθενούς και έκδοσης της σχετικής γνωμάτευσης, το οποίο στη συνέχεια θα αναφέρεται ως διάταγμα εξέτασης·
- (β) η έκδοση διατάγματος εξέτασης παρέχει στην αστυνομία την εξουσία και την υποχρέωση να συλλάβει πάραυτα τον ασθενή και να τον μεταφέρει στο κέντρο ή σε οποιοδήποτε άλλο χώρο κατονομάζεται στο διάταγμα·
- (γ) η αστυνομία παραμένει στο χώρο εξέτασης, όπου μεταφέρθηκε ο ασθενής για εξέταση, μέχρις ότου συμπληρωθεί αυτή και ακολούθως:
 - (i) αποχωρεί από το χώρο εξέτασης, αν ο ψυχίατρος που εξέτασε τον ασθενή είναι της γνώμης ότι ο ασθενής δε χρήζει υποχρεωτικής νοσηλείας·

- (ii) μεταφέρει τον ασθενή σε χώρο ασφαλούς κράτησης, αν η γνώμη του ψυχιάτρου είναι ότι ο ασθενής χρήζει άμεσης υποχρεωτικής νοσηλείας, μέχρις ότου το δικαστήριο διατάξει να μεταφερθεί σε κέντρο ασφαλούς κράτησης. Σε τέτοια περίπτωση η αστυνομία, εκτός αν άλλο πρόσωπο πράξει αυτό, υποβάλλει αίτηση στο δικαστήριο για έκδοση διατάγματος προσωρινής νοσηλείας·
- (δ) στην περίπτωση που αναφέρεται στην υποπαράγραφο (i) της παραγράφου (γ) πιο πάνω, ο ψυχίατρος εκδίδει αιτιολογημένη έκθεση για τα ευρήματά του, τα οποία αποστέλλει στο δικαστήριο που εξέδωσε το διάταγμα εξέτασης·
- (ε) στην περίπτωση που αναφέρεται στην υποπαράγραφο (ii) της παραγράφου (γ) πιο πάνω, ο ψυχίατρος εκδίδει τη γνωμάτευση που απαιτείται για έκδοση διατάγματος προσωρινής νοσηλείας δυνάμει των διατάξεων του άρθρου αυτού.

11.—(1) Αν στο τέλος της αρχικής περιόδου του διατάγματος διαρκούς νοσηλείας δικαιολογείται η συνέχιση της νοσηλείας το δικαστήριο δύναται να ανανεώνει εκάστοτε το διάταγμα αυτό κατόπιν αίτησης του προσωπικού αντιπροσώπου του ασθενούς ή της αστυνομίας ή κοινωνικού λειτουργού για περίοδο μέχρι δώδεκα μηνών.

Ανανέωση διατάγματος διαρκούς νοσηλείας.

(2) Η αίτηση συνοδεύεται από ιατρική γνωμάτευση του θεράποντος ψυχιάτρου ύστερα από διαβούλευση με τη διεπαγγελματική ομάδα του κέντρου, όπου αυτό είναι εφικτό. Σε περίπτωση διαφωνίας, το γεγονός αυτό αναφέρεται στη γνωμάτευση του ψυχιάτρου.

12.—(1) Όταν κατά τη διάρκεια παροχής εθελοντικής νοσηλείας ο ασθενής παρουσιάσει συμπεριφορά για την οποία θα εδικαιολογείτο η παροχή υποχρεωτικής νοσηλείας, ο προσωπικός αντιπρόσωπος του ασθενούς ή κοινωνικός λειτουργός υποβάλλει αίτηση στο δικαστήριο για την έκδοση διατάγματος διαρκούς νοσηλείας και ενημερώνει ανάλογα την Επιτροπή.

Μετατροπή προαιρετικής σε αναγκαστική νοσηλεία.

(2) Η αίτηση υποστηρίζεται από ιατρική γνωμάτευση του θεράποντος ψυχιάτρου, ύστερα από διαβούλευση με τη διεπαγγελματική ομάδα του κέντρου. Σε περίπτωση διαφωνίας ο ψυχίατρος αναφέρει το γεγονός αυτό στη γνωμάτευσή του.

(3) Κατά την εκδίκαση της αίτησης ακολουθείται η διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο 10 του Νόμου αυτού.

13.—(1) Κάθε αίτηση ή συγκατάθεση για προαιρετική εισδοχή σε κέντρο πρέπει να απευθύνεται προς τον υπεύθυνο του Κέντρου.

Γενικές διατάξεις σχετικά με αιτήσεις και συγκαταθέσεις για προαιρετική νοσηλεία.

(2) Όταν η αίτηση ή συγκατάθεση υποβάλλεται από πρόσωπο άλλο από τον ασθενή, το πρόσωπο αυτό πρέπει να είδε τον ασθενή όχι πέραν των δεκαεπτά ημερών πριν από την υποβολή της αίτησης ή την υπογραφή της συγκατάθεσης.

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ — ΤΕΡΜΑΤΙΣΜΟΣ ΝΟΣΗΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΔΕΙΕΣ ΕΞΟΔΟΥ

14. Η νοσηλεία που παρέχεται δυνάμει του άρθρου 8 τερματίζεται οποτεδήποτε εφόσον—

Τερματισμός προαιρετικής νοσηλείας.

(α) Δε μετατράπηκε από προαιρετική σε υποχρεωτική νοσηλεία·

(β) στις περιπτώσεις που γίνεται αναφορά στο άρθρο 8(2), τον τερματισμό της νοσηλείας ζητεί ο ασθενής ή ο προσωπικός αντιπρόσωπός του.